

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrtletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 14.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1916.

Leto IX.

Ponatis prepovedan. — Vse pravice pridržane.

Janez Krek:

Slovinci.

BIVALIŠČA SLOVENCEV.

V splošnem.

Slovinci se nahajajo v srečnem položaju, ki pa ni vedno zavirljiv, da stanujejo v ozemlju, ki pripada k zemljepisno najvažnejšem našega svetovnega dela. Tam, kjer sega Sredozemsko morje s svojim delom Jadranskim morjem najgloblje v telo Evrope, kjer se mešajo vplivi kulture na jugu s kulturo severa, tam kjer posreduje silovita cesta narodov celo življenje s severovzhoda na jugozahod, na tem vedno utripajočem, nikdar pomirjenem koščku zemlje stanujejo Slovenci. Za njih deželo so se v zgodovini neprestano prepirali; njena važnost se nam je ravno predočila tako jasno v pogajanjih najmlajše preteklosti in se nam v sedanjih dneh vedno iznova predstavlja. Velika ni, domovina Slovencev, a lepa, združujoč žarko veličanstvo severnih pokrajin s čarom sredozemskega sveta, divjost Krasa nas povede čez zelena polja in prijazne travnike v sanjave puste dežele Ogrske.

Obseg.

Slovinci stanujejo v približno 25 tisoč štirijskih kilometrov, toraj na ploskvini, ki obsega toliko kolikor pruska dežela Saksonska, nekoliko manj kolikor Poznanj, ali tretino Bavarske in polovico Virtemberga. Razne dežele si dele to zemljo. Slovenci nas srečajo že na laškem Benečanskem; severnozahodno od Vidma (Udine). Večji del grofije Gorica (62%) mejo proti Furlaniji tvori v Italiji in na Goriškem črta Kanin (2592 m) — Resiutta—Gemona—Cedad (Cividale) —Prepotto—Kormin—Gorica—Zagraj (Sagrado) —Sv. Ivan Devinski, tretino Trsta in okolice (30%), (okolica je skoraj popolnoma slovenska), pri tem se mora opozarjati, da je ravno v tem važnem političnem ognjišču znašal delež Slovencev pred 15 leti šele 16%; slovensko govori dalje približno 15% v mejni grofiji Istra (sever), na celem Primorskem skoraj natančno ena tretina, nad 32% prebivalstva.

Kranjska je izrecno slovenska dežela, 94,5%, ostanek (jezični otok Kočevje) govori nemško. Dalje je slovenski južni del Koroške, 21% prebivalcev dežele, in cela južna Štajerska, 30% vsega prebivalstva. Naš ljudski živelj sega dalje čez Muro na Ogrsko, kjer stanuje približno 100.000 Slovencev, a uradnih izkazov o njih ni. Mejo proti Nemcem in Mažarom tvori približno črta Pontavelj —Smohor—Beljak, Breitriegel severno od Velikovca (v sredi se izboči proti jugu do Celovca) —Labud—Spielfeld—Radgona—Št. Gotard—Spodnja Lendava—izliv Mure. V celoti se je izjavilo v avstrijski polovici monarhije po podatkih ljudskega štetja 1910 1,253.000 za slovenski občevalni jezik (število ljudi slovenske narodnosti, ki se kot znano v Avstriji ne šteje, je znatno višje). Če priračunamo še ogrske s 100.000, v Italiji z nekaj nad 40.000 in Slovence v Ameriki s 100.000, znaša skupno število 1,500.000, približno 200.000 manj kot zahodna Pruska ali Pomorje (Pommern), približno toliko kot zgornja Bavarska, nekaj več kot velika vojvodina Hesenska.

Ljudnatost.

Ljudnatost radi gorate dežele in radi Krasa ni velika (56); vsekakor doseže gostost vzhodne Pruske in Pomorja in se bliža zgornjemu Palatinatu (Pfalz). Razlike so zelo znatne; radovljiško okrajno glavarstvo na Kranjskem more n. pr. preživeti le 32 prebivalcev na 1 km², vrednote v Trstu so samoobsebumljivo še višje. Versko so Slovenci brez izjeme katoličani.

Značaj dežele.

Najkrajšo in najvažnejšo pot, ki veže osrednja ozemlja monarhije z našim obrežjem in ki se nahaja v ugodni okolnosti, da se nikjer ne dviga nad 1000 metrov, vodi skozi naše dežele. Popotnik dobi skoraj celo pot vtis gorate dežele. Dejansko se vrste gorovja in gričevje, obsežnejših ravnin ni izvzemši Ljubljanskega polja in vzhodnih delov Štajerske. A kakšna različnost v tem tako malem ozemlju od prakamnitega pobočja Pohorja na Štajerskem vidimo mogočne skalnate stolnice iz najlepšega belega apnenca, ki se dvigajo nad nami, velikane Savinjskih ali Kamniških planin, nji mna strani nad vse pi-

sane Karavanke, ozemlje posebno zemljepisno važnega značaja, prakamenje, apnenec, škrl, porfir, najrazličnejša zmes. Bolj proti zahodu nas pozdravljajo apnenaste čeri in piramide Julijskih Alp s Triglavom, ki pripada najlepšim razglednim goram na svetu. Južna Štajerska je pa skozi in skozi gričnata dežela, ki se polagoma izravna proti ogrski globoki planoti. Gričata je tudi Dolenjska, srednje goratega značaja alpske zunanjosti, ki pa zavzema polagoma znane apnenaste znake. Kras tvori Notranjsko. Kras tvori južno Goriško in Istro. Kolikor je nam znano, ne nudi nobena tako kratka vožnja tako menjajoče se slike, kakor sledeči pot: Glavno mesto Kranjske, metropola Slovencev, leži v takozvani ljubljanski kotlini; iz njenih mladih geoloških plasti in iz še novejših najdb moramo sklepati, da se je tu nahajalo nekda jezero, ki se je polagoma posušilo, njegove ostanke nam pa še vedno kaže Ljubljansko Barje. Če prevozimo kotlinu v južnozahodni smeri, se takoj izpremeni slika; dvigamo se, zaraščena zemlja gine, pustega sveta je vedno več, ta se množi, čim bolj se bližamo jugu. A ta revna zemlja vzgaja jedrnat, zdrav, jekleno ljudstvo, ki lahko sprejme tekmo na široki ploskvi, ki nas gleda, na morju. V treh urah tri temeljno različne zemljepisne tvorbe. Pot nas vodi nazaj, a zdaj proti severu. Vozimo se čez Kras, po visokih planotah, ki so postale tako znane vsled zadnjih bojev, potem pa planine, naše tako lepe planine. Ko se voziš še le dve uri iz Trsta, se nahajaš v ozemlju visokoalpskega značaja; ob pravi hčeri gora, Soči, se vozimo, predor za predorom, kratki razgledi v svet gora, romantične doline, na kljubovalne apnenaste velikane; potem bohinjska kotlina, poznavalcem in potnikom, ki so prehodili veliko sveta, zemeljski biser, ki mu ni enakega. V kotlini ostanek izpreminjevalne dobe ledenikov, tiho Bohinjsko jezero, ki te prisili, da premišljuješ. Zopet divja, tršna soteska, odpre se ti pogled na gorenjsko ravnino, podaljšanje ljubljanske kotline in na njenega čuvaja, Karavanke. Slavni angleški potnik Macpherson pravi, da gre dolini ob Savi na Gorenjskem glede na lepoto prvo mesto med vsemi dolinami na celi zemlji. Pe-

čat ljubkosti izraža slika Blejskega jezera. Še dve uri in zopet smo v Ljubljani. Kaj smo videli? Kotlino, kraške planote vseh stopinj, morje, visoko alpinsko deželo z vsemi njenimi znaki, zopet ravnino. In vse to, ko smo se vozili z železnico le dvanaest ur! To je domačija Slovencev.

Sistematično urejeno se lahko v kratkih besedah reče: Slovenci zavzemajo v vsem avstrijskem alpskem ozemlju 11 odstotkov. Deloma bivajo v zilijskih alpah (Dobrač 2167 m), dalje v Julijskih Alpah (Triglav 2863 m), Montagnino (Višvig, Kanin, Mangart), v Karavankah (Stol 2236 m), v Kamniških planinah (2558 m), v njih izrastkih in v dolinah. Pohorje na Štajerskem je popolnoma prakamnito. Našemu rodu pripadajo tudi severni izrastki Krasa, Trnovski gozd, Hrušca z Nanosom (1300 metrov), Pivka Planina s Snežnikom (1796 m), njih zahodni izrastki (n. pr. Komenska visoka planota, Dobrdobski rob). Dolenjska in Južnoštajerska pripadata, kakor že omenjeno, večinoma alpskemu gričevju. Okolu Trsta stanujejo Slovenci do morja. Njegovo važnost znači dejstvo, da tvori cesta Otranto na jugu Jadranske udrtine edino žilo, ki nas veže prosto z ostalim svetom in ki nam zagotavlja cenen dovoz vseh mogočih predmetov. Tu sem na jug bo stremila vedno bolj monarhija, naš največji sovražnik je tisti, ki nam hoče prerezati to našo življenjsko žilo. »Morje je svet«, brez morja danes ni velesile. In ob vratih k morju stanujejo Slovenci in ga zvesto stražijo.

Prehod in dostop zavira sicer, ker se Kras strmo jenja, a splošno je dostopnost velika, saj so Alpe najprehodnejše gorovje. Znani prehodi čez gore so Predil 1156 m, Ljubelj 1730 m, znani prelazi Kanalske doline čez Naborjet, radeško medvodje na Gorenjskem. Prometna sredstva so dobra, temelj ceste je izvrsten, železnice so se gradile zadnja leta živahnejše, seveda se morajo premagati radi gorate dežele marsikatere težave.

Podnebje.

Podnebje naše zemlje je zmerno-kontinentalno, deloma pod vplivom Sredozemskega morja. K nam se razteza še pas južnega sadja s srednjo temperaturo približno 13 do 11 stopinj Celzija. Tja spadajo Istra in deli Goriške, pa južne Kranjske. Pozimi je tam le malo snega in ledu, trta se ovija murev poleg žita rastejo kostanji in melone, seveda samoposebi umljivo le do gotove višine. Drugi pas s srednjo letno temperaturo 11 do 9 stopinj Celzija obsega ostala ozemlja. Zima je daljša in strožja. Vse vrste žita rastejo, tudi koruza, po marsikaterih krajih le trta in izvrstno sadje. Sovražno mejo obnebjna na Kranjskem tvori Kras, mrzel zrak ne more lahko na morje, tudi topli zrak prihaja le s težavo. Gorica, odtok vetrovom Sredozemskega morja ob skrajnem robu Krasa, ima n. pr. januarja +3° C, Ljubljana, v sredi kotline zaprta, približno na isti širini, kakor Gorica, pa -2° C. Še ostrejša je zima v še bolj zaprti celovski kotlini: -6° C. Trst ob morju je toplejši za

11 stopinj kakor Celovec, 7 stopinj bolj kot Ljubljana, januarja nad +5° C. Vetrovi prihajajo predvsem s severa do jugovzhoda, v Trstu n. pr. 69 %, čisti vzhodni vetrovi 41%. Čimbolj severno, tembolj prevladujejo vetrovi z zapada. (Dalje.)

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Ljubljana glavni kolodvor. Sedanji naš gospod postajenačelnik je dobrončen mož, to se mora pripoznati. Marsikak nedostatek je že odpravil na postaji in v marsičem je že dokazal, da ni zgolj uradnik temveč tudi človek, ki zasluži spoštovanje pravično in odkrito mislečega občina. Obžalovati moramo, da je prezaposlen in vsled tega prisiljen nekaj svojih bremen zaupati drugim.

Mi delavci imamo tudi oči, da kaj vidimo in možgane, da mislimo in sklepamo, toda to, da danes 3. aprila še nismo dobili naših borih in trdo zasluženih krajcarjev izplačanih, nam pa vendar noče v glavo.

Gospod postajenačelnik, kako pridemo mi delavci do tega, da moramo na našo plačo po več dni čakati in ako zanjo prosimo, biti še surovo ozmerjani? Storili bodete službi in nam veliko uslugo, ako posvetite nekaj pozornosti tudi razmeram v skladišni pisarni in če treba, da zadaste primeren lek. Čemu nas po nepotrebnem razburjati, ko nas itak že življenjske težave dovolj tepo, da ne postanemo preošabni. Pa brez kake zamere, prosimo in rečemo, da se ne bi radi v tej zadevi še kedaj pritoževali.

Delavci.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

ZAHVALA.

Ker ne morem vsem tistim, bi so ob prebridki izgubi moje dobre žene izrekli na katerikoli način simpatije do mene in mojih otročičev, izrekam tem potom pristrčno zahvalo. Osobito sem zahvalo dolžan viški preč. duhovščini, ki je brezplačno spremila rajno na zadnjem potu in tudi vse potrebno brezplačno oskrbela. Istotako izrekam srčno zahvalo slavnemu viškemu pevske-mu zboru, ki je pod vodstvom č. g. p. Ferdinanda krasno zapel ob odprtem grobu moje drage žene. Tudi vsem sodelavcem in sedelavkam c. kr. tobačne tovarne bodi izrečena najlepša zahvala,

ki so svoje sočutje dejansko izkazali. Izkratka: Vsem in vsakemu posebej: Bog stotero plačaj!

Alojzij Čatar,

delavec c. kr. tob. tovarne.

× × ×

POSLOVNO POROČILO ZVEZINEGA NAČELSTVA O LETU 1915.

(Dalje.)

Stanje članov

samo nudi v vsakem oziru zelo razveseljivo sliko. Omenili smo že, da sta ustavljeni krajni skupini Sacco in Rovigno in se ne moremo pri stanju članov ozirati na nji. Poleg tega se je nahajalo koncem leta skupno 226 članov na bojišču, vsled česar štejeemo 1365 članov manj. Odpadek je seveda le začasen, ker upamo, da, ko nastanejo zopet redne razmere, najdemo te članove zopet v naših vrstah. A bolj moramo upoštevati dejansko izgubo 659 članov, s katerimi moramo računati, da so trajno odpadli. Če jih je tudi odpadlo med njimi 170 vsled smrti in vpojnitve, ostane izguba le še skoraj 500 članov, kar je občutno. Varali bi se, če bi to popolnoma pripisali vojski. Novih članov je le 158, gotovo zelo skromno število, ki bi ob dobri volji in pri večjem delu lahko gotovo bilo večje. Krajne skupine izprevidijo morebiti iz teh števil, da le polagajo premalo važnosti na shode, vsled česar se seveda tudi agitacija ne vzpodbuja.

Člani ustavljenih skupin v Saccu in Rovignu so pričeli do konca leta deloma zopet vplačevati prispevek in jih plačuje 297 v svojih novih bivališčih. Plačevalo je koncem leta članarino 4240 članov.

Kakor smo že omenili, se je nahajalo koncem leta 226 članov na bojišču, med njimi tudi dva člana načelstva. Junaške smrti je umrlo do zdaj 8 članov, trajno jim ohranimo časten spomin. Upamo in želimo, da se ostali kmalu vrnejo zdravi v civilno življenje.

Podajmo pregled v številkah o stanju članov.

Stanje 1. januarja 1915	5635
Novih članov	158
Skupaj	5793

Odpadek:

Umrli	46
Padli na bojišču	4
Vpokojenih	120
Pod orožje (1915)	52
Izpraznjene skupine	1139
Sicer	489
Ostalo	3943
Plačujejo zopet izseljenci	297
Stanje plačujočih članov 31. dec. 1915	4250

Moških članov je 243, ženskih 3977. Skupna izguba v obeh vojnih letih 1914 in 1915 znaša 1028 članov. To število mora dati vsakemu članu misliti, komur je mar prospeh Zveze. Govoriti se bo moralo o tem še obširnejše.

Dosedanji razvoj zveze.

Leto	Krajne skupine	Število članov	Dohodki K	Izdatki K	Promoženje
1904	1	350	4.543-65	2.418-38	2.125-27
1905	2	639	5.401-91	3.987-18	3.050-84
1906	9	1901	13.901-10	10.845-23	5.625-27
1907	14	3310	31.955-80	26.050-13	10.411-75
1908	15	4675	51.943-95	45.134-56	21.411-44
1909	16	5541	67.035-55	59.867-67	30.029-87
1910	17	6026	76.286-64	72.156-98	36.773-21
1911	17	6075	88.649-35	82.087-78	46.040-29
1912	19	6030	94.750-61	89.203-37	57.951-93
1913	18	6004	98.312-54	92.613-07	70.895-11
1914	18	5635	94.505-04	87.105-66	78.251-55
1915	15	4240	78.612-50	67.612-50	88.005-47

Poročilo blagajne za leto 1915.

Dohodki:

Saldo 1. januarja 1915	K	25.755-65
211.276 tedenskih prispevkov à 30 h	"	63.382-80
24.146 tedenskih prispevkov à 40 h	"	9.658-40
154 vpisnin à 40 h	"	61-60
4 vknjižnin à 20 h	"	-80
Obresti	"	3.075-39
Koledar	"	874-
Strokovni listi	"	37-20
Letaki	"	20-
Strokovna komisija	"	1.068-36
Pomožni sklad	"	192-34
Dobro in povračilo	"	215-81
Razno	"	15-80
Vsota	K	104.368-15

Izdatki:

Podpore:

Bolniške podpore	K	32.749-70
Porodniščine	"	3.577-
Mrtvaščine	"	1.533-28
Mob. podpore	"	982-24
Izredne podpore	"	861-69
Vsota	K	39.703-91

Izobrazbe:

Strokovni listi	K	6.332-37
Knjige in časopisi	"	103-32
Vsota	K	6.435-69

Uprava:

a) stvarna	K	2.052-67
b) osebna	"	6.821-40
Vsota	K	8.874-07

Sicer:

Deleži krajnih skupin	K	7.275-71
Agitacija	"	1.422-34
Seje in delegacije	"	415-
Strokovna komisija	"	1.953-83
Pomožni sklad	"	172-34
Koledar	"	805-72
Rezervni sklad	"	417-86
Razno	"	48-26
Vrednostni papirji	"	10.736-58
Vsota	K	78.261-31
Saldo 31. decembra 1915	"	26.106-84
Vsota	K	104.368-15

Izkaz premoženja.

Wiener Zentralsparkasse	K	7.380-28
Kommunalsparkasse XVII	"	2.503-72
Österreichischer Arbeiterkredit	"	7.743-95
Poštna hranilnica	"	1.796-18
Posojila stavb zadrugi	"	6.000-
Gotovina in vložitve	"	1.682-70
Vrednostni papirji	"	40.775-50
Delež	"	5.300-
Pis. oprava	"	979-
Obresti	"	1.057-61
Skupine	"	12.558-86
Inventar in knjižnice skupin	"	1.227-66
Vsota	K	88.005-47

Če se primerjajo številke računsko-ga zaključka z onimi leta 1914, se pokaže precej enakamerna slika glede na nazadovanje dohodkov in izdatkov radi nazadovanja članov, ki plačujejo popolne prispevke.

	1915	1914
Število prispevkov	235.422	294.240
Dohodki po prispevkih	K 73.041-20	89.641-10
Drugi dohodki	" 5.572-30	4.863-94
Skupni dohodki	" 78.612-50	94.505-04
Skupni izdatki	" 67.524-73	87.105-66
Za podpore	" 39.703-91	51.902-98

Navedene številke nam kažejo, da so padle vplačane članarine za 58.818 prispevkov; za 16.599 K 90 h. Razložek

glede na skupne dohodke je nekoliko nižji, ker so se povišale obresti glavnice.

V isti meri se kaže tudi nazadovanje izdatkov. Podpore so manjše za 12 tisoč 199 K 7 h. Skupni izdatki so se pa za 19.580 P 93 h v primeri z l. 1914 znižali. Posledica je, da so tudi dohodki višji. Pokazal se je namreč prebitek 11.087 K 77 h v letu 1915 proti 7399 K 38 h v letu 1914. Če si predočimo, da je bil prebitek leta 1913 za okroglo 4000 K višji kot leta 1913, je prebitek naraven. Nositi smo morali namreč leta 1914 nad 3000 K mobilizacijskih podpor.

Blagajniški pregled kaže kljub vojski, da se finančni temelj vedno bolj utrjuje v primeri s prejšnjimi leti.

Izdatki znašajo v odstotkih:

Podpore	58-8	procentov
Izobrazba	9-5	"
Upravni stroški	13-1	"
Deleži skupin	10-8	"
Drugi izdatki	7-8	"
Vsota	100-0	procentov

Izkazalo se je:

Podpore	50-5	procentov
Izobrazba	8-2	"
Uprava	11-3	"
Deleži skupin	9-2	"
Sicer	6-7	"
Povišek premoženja	14-1	"
Vsota	100-0	procentov

Od vsakega članskega prispevka odpade:

Podpore	16-9	vinarjev
Izobrazba	2-7	"
Uprava	3-8	"
Delež krajnih skupin	3-1	"
Sicer	2-2	"
Promoženje	2-3	"
Vsota	31-0	vinarjev

Od izdatkov odpade na vsakega člana:

Podpore	K	8-01
Izobrazba	"	1-30
Uprava	"	1-80
Sicer	"	2-53
Vsota	K	13-67

Strokovni listi.

Glede na izdajo nemškega strokovnega glasila in slovenskega »Glasnika« se ni nič izpremenilo, pač pa glede na italijansko izhajajoče liste. Ko je izbruhnila vojska, je prenehala izhajati »La Squilla«, tudi bi ne bilo mogoče več dostavljati listov, ker sta obe skupini v vojnem ozemlju. Potem, ko smo del članov spravili v druge tvornice, se je uredilo vprašanje strokovnega glasila tem članom. Dne 25. oktobra je pričel izhajati na Dunaju dvakrat mesečno nov list »Il giornale dei tabaccai«.

Nalog strokovnih listov je znašal:

Fachblatt der Tabakarbeiter	84.600	izvodov
Glasnik	62.400	"
La Squilla	16.455	"
Il giornale dei tabaccai	4.000	"
Skupen nalog	167.455	izvodov

Izdatki za strokovne liste se razdele:

Fachblatt der Tabakarbeiter	4.402-15	kron
Glasnik	1.440-	"
La Squilla	346-	"
Il giornale dei tabaccai	144-22	"
Vsota	6.332-37	kron

Zvezino tajništvo

je rešilo v poročevalskem letu 1399 vlog; došlo je 671, odposlalo se je 728

vlog (brez tiskovin). Število je nižje kot lani, nastavljenici so pa imeli več dela, posebno za člane begunce. Novi italijanski list se tudi urejuje v tajništvu. Rešiti se morajo tudi tekoči posli kakor uredništvo, upravništvo in razpošiljanje strokovnih glasil in rodbinskega koledarja; dajo se pojasnila, posreduje se, vodi se stavbna zadruga itd. Če še navajamo, da mora tov. Untermüller od druge polovice 1915 pomagati drugod, se pokaže, da je zvezino tajništvo precej zaposleno.

Delovanje skupin

kaže sledeči pregled. Poročilo ni popolno, ker se nahajajo še vedno krajne skupine, ki ne izpopolne popolnoma vprašalnih pol. Želeti je tudi več shodov.

Blagajniško delovanje krajnih skupin.

Dohodki	K	5.629-69
---------	---	----------

Izdatki:

Agitacija	"	938-37
Izobrazba	"	501-66
Upravni stroški	"	2.183-74
Izredne podpore	"	612-96
Izdatki sicer	"	839-24
Vsota	K	5.075-97

Promoženje krajnih skupin.

Stanje blagajne	K	12.558-86
Knjižnica	"	1.227-66
Vsota	K	13.786-52

Pregled delovanja krajnih skupin 1915.

Krajna skupina	Shodi	Seje	Posveti	Druge prireditve	Hišna agitacija	Poučni tečaj	Ima li skupina knjižnico
Fürstenfeld	1	3	1	-	-	-	da
Hainburg	1	16	3	-	ne	-	-
Hallein	5	4	-	-	ne	-	da
Celovec	-	7	2	-	-	-	-
Ljubljana	12	30	5	-	-	-	-
Landskron	-	-	-	-	-	-	-
Linc	1	6	3	-	ne	-	1
Novi Jičini	2	12	-	-	-	da	-
Rovigno ²	-	-	-	-	-	-	-
Sacco ²	-	-	-	-	-	-	-
Schwaz	3	8	-	-	ne	ne	ne
Sternberg	2	4	4	-	ne	ne	-
Dunaj-Ottakring	4	3	4	-	-	-	-
Dunaj-Rennweg	1	-	-	-	-	-	da
Cvitava	6	9	4	-	-	-	da

¹ Skupno z delavskim društvom.

² Sistirana.

Masirajte ramena in prsi, če vas bole, s Fellerjevim bolečine lajšajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid«. Vtiranje s tem preizkušenim, bolečine lajšajočim sredstvom se je zelo dobro obneslo, ker poživljuje cirkulacijo krvi v dotičnih telesnih delih, jih naredi krepke in odporne proti prehlajenju in prevelikim naporom. 12 steklenic tega dobrega domačega sredstva pošlje franco za samo 6 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatska). Nad stotisoč zahvalnih pisem in zdravniških priporočil potrjuje visoko vrednost tega zanesljivega tešitelja bolečin. »Elsa-Fluid« se ne da z ničemer nadomestiti. (ei)

Izdajatelj **Fran Ullreich**, Dunaj. — Odgovorni urednik **Jože Gostinčar**. — Tisk Kat. Tiskarne.

Tako zelo dobrodejna, bolečine lajšajoča, oživljajoča vtiranja s Fellerjevim rastlinskim esenčnim fluidom z znam.

"Eksa-fluid"

nas napravijo odporne proti vlagi, prepihu, kakor tudi

proti prehlajenju

in odstranijo bolečine. 12 steklenic franko 6 kron, 24 steklenic franko 10 K 60 h. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvatska).

Nad 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilol

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti št. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Modni salon Rozi Fabčič

Rimska cesta 6

priporoča cenjenim damam
in gospicam svojo veliko
izbero **slamnikov, mode-
lov** in raznega **nakita**.

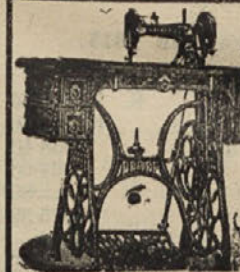
Postrežba točna in solidna.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol Ljubljana
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih roboev, ovr-
tnikov, zavratinio, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu ob-
činstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

specijalna trgovina ši-
valnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih ce-
nah in obrokih od strokovna-
kov priznana najboljša šivalna
stroje v Evropi in to so PFAFF
v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancija.
Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo!

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno
sukno za moške obleke, volneno blago, kakor
ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. —
Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati
izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kako-
vostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje.
Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za
postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti
v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni
prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.
Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse
vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor:
srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi
pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira
v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh
velikostih za otroke. — Predpasniki najnovej-
ših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in
kleta. Stezniki ali moderci od najcenejših do naj-
finejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti
žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.
Vedno sveže blago!

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prtiličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženi 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.